

Světový týden imunizace 2022:

Chřipka nezmizela, účinnou ochranou je očkování

Praha, 25. dubna – Každý rok si poslední dubnový týden (24.–30. dubna) připomínáme Světový týden imunizace podporovaný Světovou zdravotnickou organizací (WHO), který má za cíl upozornit na význam očkování a podpořit používání vakcín, které nás chrání před nemocemi a jejich šířením. Nemoci se nemohou snadno šířit, když je očkováno dostatečné množství lidí v populaci. Při dostatečném proočkování se ve společnosti vytváří kolektivní imunita, která chrání i ty, kteří se očkovat nemohou. Podle matematických modelů v letech 2000 až 2019 zachránilo očkování celosvětově přes 37 milionů životů a předpokládá se, že by mohlo ušetřit dalších 32 milionů do roku 2030.¹

Ačkoliv se v posledních dvou letech celý svět soustředil zejména na očkování proti onemocnění COVID-19, nesmíme zapomínat ani na chřipkovou infekci, kterou v ČR každý rok onemocní statisíce lidí a téměř dva tisíce osob jí každoročně podlehne². Celosvětově je každý rok evidováno 3–5 milionů závažných případů a přibližně 290–650 tisíc úmrtí³ v souvislosti s chřipkou. Vliv chřipkové infekce na úmrtnost mezi vysoce rizikovými skupinami, včetně starších osob, těhotných žen, dětí a dospělých s chronickými nemocemi, je ještě výraznější. Vyššímu riziku nákazy jsou vystaveni také zdravotničtí pracovníci.

Přestože je chřipka ve společnosti stále podceňovaná, jedná se o závažné onemocnění, kterému lze předcházet očkováním. Očkování vede ve všech věkových skupinách k významnému snížení výskytu onemocnění chřipkou, v případě nákazy může pomoci ke snížení závažnosti infekce a snížení podílu komplikací a úmrtí.

Společnost Viatris nabídne pacientům jako každý rok i letos osvědčenou a účinnou vakcínu proti chřipce s dobře známým profilem bezpečnosti a snášenlivosti, která se používá už více než 70 let a je vhodná pro všechny věkové kategorie od 6 měsíců⁴.

---

¹ Biomedical Science Journal for Teens. How many lives do vaccines save? [Internet]. January 2021. Accessed January 17, 2022. Available at: <https://www.sciencejournalforkids.org/articles/how-many-lives-do-vaccines-save/>

Li X, Mukandavire C, Cucunubá ZM, et al. Estimating the health impact of vaccination against ten pathogens in 98 low-income and middle-income countries from 2000 to 2030: a modelling study. *Lancet* 2021; 397: 398-408.

² SZÚ. Chřipka v kontextu aktuálních opatření u koronaviru. <http://www.szu.cz/tema/prevence/je-koronavirus-jako-chripka>

³ WHO. Influenza (Seasonal): [https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-\(seasonal\)](https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-(seasonal)) (Accessed March 2022)

⁴ Influvac® Tetra – Charakteristika produktu

<https://www.sukl.cz/modules/medication/detail.php?code=0231888&tab=info>

Vakcinační akce schválena dne 13. 4. 2021 pro období od 1. 5. 2021 do 30. 4. 2022 – č.j.: MZDR 15350/2021-2/OVZ.

„Občané považují chřipku za banální onemocnění a už si neuvědomují, že může být i smrtelné. Zájem o tu neúčinnější ochranu, kterou je očkování, se tak stále drží na minimální úrovni. Jsme připraveni pomoci zvyšovat povědomí široké veřejnosti o rizicích chřipky a podporovat zájem o očkování, aby se ochrana poskytovaná vakcínami ve společnosti rozšířila a předešlo se tak do budoucna zbytečným ztrátám na životech,“ uvedl ředitel Viatris pro Česko a Slovensko Milan Černek.

Míra proočkovanosti v ČR je v porovnání s ostatními státy dlouhodobě velmi nízká (6 %). Čechů starších 65 let se v roce 2018 nechalo naočkovat 21,8 %. Pro srovnání v Irsku se v ten samý rok naočkovalo 68,5 % obyvatel starších 65 let a ve Velké Británii dokonce 72 %.⁵ Podle WHO může očkování snížit nemocnost související s chřipkou o 60 % a úmrtnost až o 80 %. Udržení vysoké proočkovanosti je zvláště důležité u pacientů s chronickými nepřenosnými nemocemi, neboť vede ke snížení úmrtnosti, rizika hospitalizace a komplikací. Přínos u této skupiny pacientů byl změřen ve studii, které se zúčastnilo více než 35 000 dospělých osob: dopad očkování snížil úmrtnost na chřipku o 65 % ve skupině pacientů po mrtvici, o 55 % u pacientů s cukrovkou, o 45 % u pacientů s chronickou obstrukční plicní nemocí (CHOPN) a o 22 % u pacientů se srdečními chorobami⁶.

Chřipková epidemie postihuje ČR každoročně v zimních měsících, nejčastěji mezi prosincem a březnem. Samotné očkování pacientů pak probíhá každý rok na podzim před začátkem chřipkové sezóny, od konce září do listopadu, a to v ordinacích praktických lékařů, ve zdravotnických zařízeních a očkovacích centrech. Očkování se opakuje každý rok, protože virus chřipky se neustále mění. Lékaři si mohou vakcíny pro své pacienty objednávat u svých distributorů. Pacienti, kteří mají zájem o očkování proti chřipce, by se měli obrátit na svého praktického lékaře.

Více informací o Světovém týdnu imunizace, jehož ústředním tématem pro letošní rok je *Dlouhý život pro všechny*, naleznete na webu [Světové zdravotnické organizace](#).

O společnosti Viatris

Viatris je farmaceutická společnost nového typu, která lidem po celém světě umožňuje žít zdravěji ve všech etapách života. Zajišťujeme širokou dostupnost léčivých přípravků, podporujeme udržitelný provoz, vyvíjíme inovativní řešení a využíváme svou společně sdílenou odbornost, abychom propojili více lidí s více produkty a službami díky naší unikátní platformě Global Healthcare Gateway®. Společnost Viatris, která vznikla v listopadu 2020 spojením společnosti Mylan a dceřině společnosti Pfizer Upjohn, přináší vědecké, výrobní a distribuční zkušenosti s prokázanými regulačními, zdravotnickými a obchodními schopnostmi dodávat kvalitní léky pacientům ve více než 165 zemích a oblastech. Portfolio společnosti Viatris zahrnuje přes 1 400 schválených léčivých látek v širokém

⁵ OECD. Influenza vaccination rates. <https://data.oecd.org/healthcare/influenza-vaccination-rates.htm>

⁶ Palache, A., Tainijoki-Seyer, J. and Collins, T. (2014) The Link between Seasonal Influenza and NCDs: Strategies for Improving Vaccination Coverage. Health, 6, 2724-2735.

<http://dx.doi.org/10.4236/health.2014.619311>

spektru terapeutických oblastí od nepřenosných chorob po infekční onemocnění, včetně celosvětově známých značek, generických a originálních léků, rostoucího portfolia biosimilárních léků a různých volně prodejných přípravků. Společnost Viatriis s ústředím v USA, disponující přibližně 45 000 zaměstnanci po celém světě, má globální centra v Pittsburghu, Šanghaji a indickém Hajdarábádu. Zjistěte více na stránkách viatriis.com a investor.viatriis.com a spojte se s námi na síti Twitter na [@ViatriisInc](https://twitter.com/ViatriisInc), [LinkedIn](#) a [YouTube](#).

Gabriela Štěpanyová

Head of Communications for Czech Republic and Slovakia

E-mail: gabriela.stepanyova@viatriis.com

Mobile: +420 725 590 276

Základní otázky a odpovědi

Co je to očkování?

Očkování je jednoduchý, bezpečný a účinný způsob, jak se chránit před škodlivými nemocemi předtím, než s nimi přijdete do kontaktu. Využívá přirozenou obranyschopnost našeho těla k vybudování odolnosti vůči specifickým infekcím a posiluje náš imunitní systém. Vakcíny trénují náš imunitní systém, aby vytvářel protilátky, stejně jako když je vystaven nějaké nemoci.

Co je to chřipka?

Chřipka je virové onemocnění vyvolané viry chřipky A, B a C, které napadají horní a dolní cesty dýchací. Onemocnění začíná náhle, je provázeno horečkou, schváceností, bolestmi hlavy, svalů, dýchacími obtížemi a kašlem. U dětí se může objevit zánět středního ucha. Nekomplikovaná forma odezní zhruba do 1-2 týdnů. K nejzávažnějším komplikacím patří zápal plic a postižení srdce. Komplikované onemocnění může mít i smrtelný průběh.

Jak se chřipka šíří?

Chřipka se šíří především kapénkovou infekcí. Inkubační doba je několik hodin až 5 dní, nejčastěji však 1-2 dny. Bránou vstupu infekce do organismu je výstelka nosohltanu a oční spojivky. Nejrizikovější je úzký kontakt s kašlajícím nemocným (cca do 1 metru). Virus přežívá v prostředí až 14 dní, je možné nakazit se i z kontaminovaných předmětů (podání ruky, držadla v MHD, použité kapesníky apod.).

Jak chřipce předcházet?

Zejména očkováním. Je také nesmírně důležité dbát na zvýšenou hygienu, zejména mýt si ruce mýdlem před jídlem, případně používat dezinfekci, nemnout si oči a obličej. Nutná je i ohleduplnost nemocných vůči okolí — kašlat a kýchat do kapesníku, použité kapesníky ihned likvidovat, zůstat izolován doma a nešířit tak dále onemocnění. Rouška přes obličej nemocného snižuje riziko nakažení okolí. Ochrana proti chřipce je stejná jako ochrana proti koronaviru.

Kdo je chřipkou nejvíce ohrožen a měl by se nechat očkovat?

Ohroženy jsou zejména osoby starší 65 let a osoby s chronickým onemocněním plic, srdce, ledvin, metabolickými poruchami (např. diabetes mellitus, onemocnění jater), neurologickými či svalovými poruchami zhoršujícími dýchání či se sníženou imunitou. Vhodné je i očkování osob, které by mohli chřipku na rizikové pacienty přenést (rodinní příslušníci, ošetřující personál). Vyššímu riziku nákazy jsou vystaveni také zdravotničtí pracovníci.

Z čeho je složená chřipková vakcína?

Všechny chřipkové vakcíny obsahují 4 druhy usmrcených chřipkových virů (2xA a 2xB). Protože se virus chřipky neustále mění, je složení vakcín každoročně upravováno dle doporučení Světové zdravotnické organizace, aby co nejvíce odpovídalo cirkulujícím kmenům chřipky.

Kdy je nejvhodnější doba pro očkování?

Nejvhodnější je doba před začátkem chřipkové sezóny. Chřipkové epidemie postihují Českou republiku v chladných měsících roku, nejčastěji mezi prosincem a březnem. Nové vakcíny pro danou sezónu se na trhu obvykle objevují v září. Ideálním termínem pro očkování je proto období od konce září do listopadu. Očkovat lze až do začátku chřipkové epidemie, je však nutné vzít v úvahu, že ochrana nastoupí až za cca 14 dní.

Jak dlouho po očkování jsem chráněn?

Dospělí a děti nad 6 let věku jsou chráněni cca za 14 dní od podání 1 dávky vakcíny. Děti od 6 měsíců do 9 let, pokud jsou očkovány proti chřipce poprvé, je nutno po 4 nebo více týdnech přeočkovat 2. dávkou vakcíny. Imunita po očkování přetrvává 6 měsíců až 1 rok. Protože se virus chřipky neustále mění, je vhodné očkování každý rok opakovat.

Kde se mohu nechat očkovat proti chřipce?

Očkování zajišťují praktičtí lékaři, zdravotnická zařízení a očkovací centra. Pokud se u vás při jakémkoli předchozím očkování vyskytly nežádoucí reakce, je vhodné očkování proti chřipce konzultovat se svým ošetřujícím lékařem.

Kolik vakcín se ročně zhruba spotřebuje na očkování proti chřipce?

Proočkovanost v ČR je velice nízká, zhruba 6 %, a spotřebuje se tak 800-900 tisíc kusů vakcín za rok. V některých sezónách se bohužel toto množství kvůli nižšímu zájmu ze strany občanů nespotřebovalo.

Může být očkování proti chřipce účinné i proti koronaviru?

Očkování proti chřipce nechrání proti onemocnění COVID-19, nicméně zamezí souběhu těchto onemocnění. Po proděláním onemocnění chřipkou mohou být pacienti, zvláště ti z rizikových skupin, oslabení a případná nákaza koronavirem u nich může mít závažný průběh.

Je možné se očkovat proti chřipce i koronaviru současně?

Vakcínu proti chřipce je možné aplikovat současně s vakcínou proti onemocnění COVID-19, a to v jeden den do odlišných míst.

Kdo má očkování proti chřipce hrazené?

Očkování proti chřipce je v sezóně 2022/2023 zcela nebo částečně hrazeno z veřejného zdravotního pojištění:

- pacientům nad 65 let věku,
- zdravotníkům a dalším odborným pracovníkům ve zdravotnictví,
- pacientům po splenektomii a transplantaci krvetvorných buněk,
- pacientům před a po chirurgickém odstranění sleziny,
- osobám po prodělané invazivní meningokokové nebo invazivní pneumokokové infekci,
- pacientům, kteří trpí závažným chronickým onemocněním srdce a cév, nebo dýchacích cest, ledvin nebo s diabetem.

Ostatní pacienti mohou obvykle čerpat příspěvek z fondu prevence od své zdravotní pojišťovny.

Zdroje:

- Státní zdravotní ústav <http://www.szu.cz/tema/prevence/ockovani-proti-sezonnim-chripce-otazky-a-odpovedi>
- Ministerstvo zdravotnictví <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vyrobcim-dodali-do-cr-mezirocne-o-20-vic-chripkovych-vakcin/>
- Národní zdravotnický informační portál <https://www.nzip.cz/clanek/45-chripka>
- Světová zdravotnická organizace https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/vaccines-and-immunization-what-is-vaccination?adgroupsurvey={adgroupsurvey}&gclid=Cj0KCQjw6-SDBhCMARIsAGb17Uhw_1rRlpzg0C81NCp1doGztkxQCpmRiq56PoYqbZlUrpD5ouuviHAaAu5wEALw_wcB
- Informace na webových stránkách zdravotních pojišťoven. VZP: <https://www.vzp.cz/poskytovatele/informace-pro-praxi/ockovani-vykazovani-a-uhrada-ockovani-proti-chripce>